

**GUIA PER A LA PREVENCIÓ I ACTUACIÓ EN
CAS DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE A L'INSTITUT
CATALÀ DE PALEONTOLOGIA
MIQUEL CRUSAFONT**

**Document elaborat per Laila Pilgren, responsable de
prevenció de violència de gènere a l'Institut Català de
Paleontologia Miquel Crusafont (ICP)**

Juliol de 2015

Presentació

La guia sobre l'actuació en cas de violència de gènere a la Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont (ICP) serveix per recollir tot un conjunt d'actuacions a seguir en casos de violència de gènere sobre el personal en l'àmbit de l'ICP.

Constitueix una eina a l'abast de tot el personal de la Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont sobre què fer, on dirigir-se i quins passos han de seguir si es trobessin en una situació de violència de gènere¹ i necessitessin i volguessin ajuda.

L'informe inclou els següents apartats:

- Una introducció sobre què és la violència de gènere i les diverses formes
- Quina és la posició de la ICP davant de la violència de gènere
- Quins organismes, serveis, dispositius de la ICP estan a disposició del personal de l'ICP per a aquests casos.
- Quines són les pautes generals d'actuació al ICP davant d'un cas de violència de gènere (des de violència sexual fins a assetjament sexual i per raó de sexe).
- Formes de contacte amb institucions o serveis sobre violència de gènere fora de l'ICP.

---

¹ Violència de gènere en el sentit més ampli del concepte, i no només limitat a la violència per la parella o ex parella de la víctima.

Què és la violència de gènere

D'acord a les definicions contingudes en la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere i en la Llei catalana 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, la violència de gènere és una violència exercida sobre les dones pel sol fet de ser dones, en el marc d'unes relacions de poder desiguals amb els homes. Pot ser produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics (incloses amenaces, intimidacions i coaccions) i té com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic. Pot tenir lloc tant en l'àmbit públic com en el privat.²

Diferents formes de violència de gènere:

- Violència física: qualsevol acte de força contra el cos d'una persona, o d'omissió, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.

Per exemple: agressions físiques, empentes, pessics, retenir contra la pròpia voluntat, cops amb objectes, pallisses, cremades, etc.

- Violència psicològica: conducta o omissió intencional que produeixi una desvaloració o un patiment en una persona, per mitjà d'amenaces, humiliació, vexacions, exigència d'obediència o submissió, coerció verbal, d'insults, d'aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat.

Per exemple: insults («ets una vaca», «ets una meuca»), menyspreu, ridiculitzacions sistemàticament («ets una inútil»; «no serveixes per a res»), amenaces, assetjament mitjançant SMS, facebook, twitter, etc. —la gelosia o l'afany sistemàtic de control no són cap

---

² La Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere i la Llei catalana 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista es refereix només a la violència de gènere contra les dones, que representa aproximadament el 95 per cent dels casos de violència de gènere. No vol dir que la violència contra els homes no tingui protecció sota el nostre sistema legal, només que el poder legislatiu ha considerat necessari una especial protecció legal davant el nombre desproporcionat de casos on la víctima era una dona.

mostra d'amor («abans morta que d'un altre»; «si em deixes em mato»)—, burles i indiferència davant les necessitats, les opinions, la feina o les activitats de l'altra persona («el que fas no importa a ningú», «calla imbècil»).

- Violència sexual i abusos sexuals: qualsevol acte de naturalesa sexual exercit sobre una persona sense el seu consentiment. Inclou l'exhibició, l'observació i la imposició —per mitjà de violència, intimidació, prevalença o manipulació emocional— de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la persona adulta o menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.

Per exemple: tocaments no desitjats, pressió per mantenir relacions sexuals, intents o consumacions de violació, utilització de les relacions sexuals com a mostra de reconciliació o com a mostra de càstig dins d'una relació afectiva, amenaça d'infidelitat, etc.

- Assetjament per raó de sexe: conducta persistent contra una persona per raó del seu sexe en ocasió de l'accés al treball remunerat, la promoció al lloc de feina, l'ocupació o la formació, que té com a propòsit o produeix l'efecte d'atemptar contra la dignitat de la persona i de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant o ofensiu. Un cas específic és l'assetjament per raó de l'embaràs o la maternitat.

Per exemple: comentaris depreciatius només pel fet de ser dona, comentaris sexistes («dona havies de ser», «ja li agradaria, a ella, que la violessin o assetgessin», «amb qui es deu haver ficat al llit per arribar fins aquí»), etc.

- Assetjament sexual: conducta persistent d'una persona contra la llibertat d'una altra que consisteix a sol·licitar-li favors de naturalesa sexual (tant per a si mateixa com per a un tercer) d'una manera que resulta ofensiva, humiliant i intimidatòria per a la persona afectada i que li provoca problemes psicològics, morals i professionals. Pot ser tant verbal com no verbal o física.

Institut Català de Paleontologia
Miquel Crusafont

Per exemple: xantatge sexual, forçament de relacions sexuals sota l'amenaça que, si no hi accedeix, hi haurà conseqüències negatives en l'àmbit personal, acadèmic, familiar i/o Professional (l'amenaça de penjar fotos o vídeos en què es mostra la persona mantenint relacions sexuals, si no accedeix a quedar o a mantenir relacions sexuals).

Totes aquestes formes de violència poden ser exercides en l'àmbit de la parella, l'àmbit familiar, l'àmbit laboral i l'àmbit social o comunitari.

La violència de gènere:

- No és un fet aïllat ni estrany a l'entorn laboral. La violència de gènere malauradament és un fenomen tristament freqüent a la nostra societat, i es calcula que 1 de cada 5 dones sofrirà alguna forma de violència de gènere al llarg de la seva vida³.

Les entitats de recerca i l'àmbit universitari no escapen d'aquesta realitat. Diferents investigacions als Estats Units i Anglaterra mostren que entre el 13 i el 30 % de les estudiants universitàries pateixen alguna forma de violència de gènere i agressions sexuals en la seva etapa universitària⁴, el que no significa que necessàriament aquesta violència es produeixi dins el campus universitari.

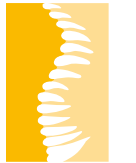
També a l'Estat espanyol, les últimes investigacions mostren que la violència de gènere existeix a les universitàries, amb percentatges similars que a les investigacions internacionals⁵. En concret, se situa la prevalença de la violència entre les estudiants universitàries al voltant del 15,2%, dels quals es calcula que el 41,5% d'aquests casos l'agressor ha estat la parella, i en el

---

³ Font: Council of Europe, 2011.

⁴ Gross, A.; Winslett, A.; Gohm, C., (2006): "Research note: An examination of sexual violence against college women", *Violence Against Women*, 12, 288-300; Straus, M. (2004): "Prevalence of violence against Dating Partners by Male and Female University Students Worldwide", *Violence Against Women*, 10 (7), 790-811.

⁵ Valls, R.; Flecha, A; Melgar, P. (2008): "Violència de gènere a les universitats catalanes: mesures per a la prevenció i superació", *Temps d'educació*, 35, 201-216; Valls, R. 2005-2008, *Violencia de Género en las Universidades Españolas. Plan Nacional I+D (2004-2007)*, Instituto de la Mujer, Ministerio de Igualdad; Valls, R.; Oliver, E., Sánchez Aroca, M., Ruiz Eugenio, L.; Melgar, P., "¿Violencia de género también en las universidades? Investigaciones al respecto", *Revista de Investigación Educativa*, 25 (1), 2007; Bosch, E., Ramis, C., Torres, G., Ferrer V., Navarro, C., "La violencia contra las mujeres en la pareja: creencias y actitudes en estudiantes universitarios/as", *Psicothema*, Vol. 18, nº 3, 2006, pp. 359-366.

ICP ^{IR}

Institut Català de Paleontologia
Miquel Crusafont

50,9% algun altre home⁶.

- Està suficientment demostrat que la violència de gènere travessa totes les classes socials, nivells educatius i cultures. També que les persones agressores són la majoria dels casos gent “normal” sense cap malaltia mental, i malgrat que l’alcohol i les drogues ajuden a la comissió de la violència, únicament el seu consum no explica un fenomen tan estès i arrelat.

L’entorn de recerca i universitat no és un lloc especialment perillós per a les estudiants com a espai físic, perquè la violència de gènere no és un problema de seguretat sinó de desigualtat. Tampoc cal témer que sempre la situació de perill sigui provocada per un desconegut, perquè la majoria de les vegades l’agressor és algú conegut (un company, un amic, un nuvi, ex nuvi, etc.).

---

⁶ Fernando Vázquez, Ángela Torres, Patricia Otero, Vanessa Blanco y María López (2010): “Prevalencia y factores de riesgo de la violencia contra la mujer en estudiantes universitarias españolas”, *Psicothema* 2010. Vol. 22, nº 2, pp. 196-201.

Posició de l'ICP

L'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont rebutja qualsevol forma de violència de gènere, comesa fora o dins de les seves seus, ja que considera que és una violació dels drets fonamentals de les persones i una manifestació molt greu de desigualtat entre dones i homes.

L'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont reafirma el respecte pels drets fonamentals de les persones i la seva preocupació de promoure una comunitat i un ambient de convivència lliure de qualsevol violència.

Per això, s'estableix un protocol general d'actuació interna per a les situacions en què es posi en coneixement de qualsevol autoritat o organisme de l'ICP un episodi de violència de gènere sofert per una o un treballadora dins de les seves seus. Aquest protocol garanteix assessorament i suport confidencial i anònim de la persona afectada i la derivació als recursos necessaris i sol·licitats per la persona. Si es tracta d'un episodi de violència de gènere produït per un membre de l'ICP, es procedirà a una actuació interna, independentment de les accions legals que la víctima vulgui dur a terme i de la col·laboració policial que s'hagi requerit per a la investigació i la persecució legal.

Organismes i serveis de l'ICP

L'Observatori per a la Igualtat de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont és el punt d'atenció de qualsevol persona que hagi patit algun episodi de violència de gènere dins l'entitat i requereixi qualsevol tipus d'atenció i/o assessorament.

Observatori per a la Igualtat de l'ICP (Unitat d'igualtat)

Edifici Z

Despatx, Z/237

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)

Telf. +34 93 586 87 66

E-mail: laila.pilgren@icp.cat

L'Observatori garanteix una atenció confidencial i anònima de la persona, de manera presencial, per correu electrònic o per telèfon.

Quan una persona vagi a l'Observatori per a demanar assessorament i/o ajuda davant d'un episodi de violència de gènere dins de l'ICP, se li donarà informació dels seus drets i dels recursos existents, tant dins com fora de l'Entitat, per a atendre el seu cas.

Des de l'Observatori es coordinaran les possibles actuacions amb el Servei de Salut, el Servei Jurídic de la ICP i altres organismes de la ICP amb competències sobre la matèria.

Un cop verificat si s'ha produït realment un episodi de violència de gènere dins de l'ICP, la direcció aplicarà el règim disciplinari previst per a infraccions legals greus al personal laboral i funcionari implicats.

L'Observatori podrà encarregar l'anàlisi de l'impacte d'aquest episodi i ulteriors propostes d'actuació a una persona experta, sempre que aquesta no conegui les parts implicades.

Pautes generals d'actuació a l'ICP

Les actuacions de l'ICP davant els possibles episodis de violència de gènere, seran de tres tipus:

a) Prevenció

L'ICP durà a terme totes les actuacions de prevenció que siguin possibles en el marc de les seves competències. Totes aquestes actuacions de sensibilització i informació s'emmarcaran dins del Pla d'Igualtat de l'ICP.

En especial, es prendran les següents mesures per garantir la sensibilització i el coneixement sobre el fenomen de la violència de gènere, i les possibles actuacions des de l'entitat per prevenir i lluitar contra aquesta greu violació de drets:

- Cursos IDES: es treballarà per incloure un curs sobre violència de gènere, assetjament sexual i assetjament per raó de sexe en l'àmbit laboral dins de l'oferta formativa ordinària.
- Informació personal amb responsabilitats: aquest informe serà distribuït, així com les pautes d'actuació interna, a tot el personal amb càrrecs de responsabilitat i contacte directe amb els subordinats.
- Informació al nou personal: el nou personal contractat a l'ICP, rebrà juntament amb la informació bàsica dels serveis i funcionament de l'entitat, un díptic amb la informació més rellevant sobre què és la violència de gènere, la declaració institucional de l'ICP davant la violència de gènere i on dirigir-se a l'ICP en cas de patir violència de gènere.

b) Actuació interna davant un episodi de violència de gènere

Quan arribi a coneixement de l'Observatori per a la Igualtat de l'ICP un episodi de violència de

Institut Català de Paleontologia
Miquel Crusafont

gènere ocorregut dins l'entitat, o en el qual la víctima i l'agressor o agressora són membres de l'ICP, s'iniciarà, sempre i quan la víctima estigui informada i d'acord, un procediment intern d'actuació. Aquest procediment intern d'actuació es durà a terme independentment d'altres accions legals que la víctima volgués emprendre per les vies judicials ordinàries.

Es garantirà que l'actuació sigui ràpida, confidencial i s'assegurarà l'anonimat de les parts implicades fins verificar els fets. L'Observatori podrà encarregar l'anàlisi de l'impacte d'aquest episodi i ulteriors propostes d'actuació a un expert o experta, sempre i quan no tingui relació directa, ni conegui a les parts implicades.

Un cop verificat si s'ha produït realment un episodi de violència de gènere, la direcció aplicarà el règim disciplinari previst per infraccions legals greus pel personal laboral o funcional implicat.

c) Coordinació externa davant un episodi de violència de gènere

L'Observatori per a la Igualtat, ha d'establir un acord de col·laboració amb les autoritats responsables del protocol d'actuació davant la violència de gènere ja existent en el territori de Cerdanyola del Vallès o Sabadell, segons el cas, per procedir a la derivació dels casos del personal que necessiti atenció integral en els recursos comunitaris, tant mèdics, legals, policials com assistencials.

Contactes fora de l'ICP

Institut Català de les Dones

Línia 900 900 120 d'atenció a les dones en situació de violència

El servei d'atenció permanent de la línia 900 900 120 és gratuït i confidencial i funciona tots els dies de l'any, durant les 24 hores del dia.

Centres d'informació i atenció a les dones

Barcelona

Equip d'Atenció a les Dones (EAD)

C/ Garcilaso, 23 -27

Telèfon: 93 243 37 10

Horari: de dilluns a divendres de 9 a 18 hores

Serveis d'Atenció a Homes (SAH)

És un espai d'informació, assessorament i tractament dirigit a homes que volen canviar la seva manera de relacionar-se, allunyant-se de les conductes violentes

C/ Àlaba, 61, 1r. 08005 Barcelona

Telèfon: 93 320 92 12 / 93 486 47 50

Horari: matí de dilluns, dimecres i divendres de 9 a 14 h / tarda de dilluns a dijous de 15 a 20 h

Cerdanyola del Vallès

Servei d'Atenció i Informació a les Dones (SAID)

c/ Vinyes, 11C.

Telèfon: 93 580 61 51

Sabadell

Centre d'atenció a la dona

C/ Vidal, 146

Telèfon: 93 724 61 67

Horari matí: de dilluns a divendres, de 9 a 14 hores / tarda: dilluns a dijous de 15 a 19 hores

Institut Català de Paleontologia
Miquel Crusafont

Comissaries dels Mossos d'Esquadra

Programa de seguretat contra la violència masclista: <http://www.gencat.cat/mossos/>

Barcelona

C/ de Bolívia, 30-32

Telèfon: 112 / 93 300 22 96

Oficina d'Atenció Ciutadana amb recepció i tramitació de denúncies. Horari les 24 hores del dia

Cerdanyola del Vallès

Av. Parc Tecnològic, 12

Telèfon: 112 / 93 592 47 00

Sabadell

Carretera de Prats de Lluçanès, 401

Telèfon: 112 / 93 720 20 00

Comissaries de la Policia Local

Denúncies per Internet: https://www10.gencat.net/jusinte_di/AppJava/jsp/form/idioma.jsp

Barcelona (Guàrdia Urbana)

Carrer de la Guàrdia Urbana 3-5. Barcelona (Barcelonés)

Telèfon: 93 291 50 92

Cerdanyola del Vallès

Plaça Sant Medir, s/n

Telèfon: 93 691 20 00

E-mail: policialocal@cerdanyola.cat

Sabadell

C. de Pau Claris, 100

Telèfon: 93 745 32 61